

است. عموم بر این باورند که وی کماکان در صحنه سیاست خواهد ماند و اگر برای ریاست جمهوری اقدام نکند، به احتمال قوی نامزد حزبش برای نخست‌وزیری خواهد بود اما روشن نیست که آیا وی حاضر خواهد بود نقشی را که مدووف برای پوتین اجرا کرد، بازی کند؟ بر خلاف اردوغان، کسی که باتکیه بر صندوق آراسی می‌کند افکار خود را به دیگران تحمیل کند، گل‌چهره یک پلورالیست حقیقی را تا کنون به نمایش گذاشته است. وی در تمامی سخنرانی‌هایش بر اهمیت دموکراسی تکرار کرده و جهت‌گیری اروپایی‌تر کیه تاکید کرده است. در زمان وقوع بحران‌هایی مانند آن چه در پارک گزی روی داد، گل‌عامل اتحاد بود نه باعث تفرقه.

بزرگترین دشمن اردوغان خودش است

از اردوغان نقل شده که گفته است دموکراسی را به مثابه قطاری می‌بیند که وی را به مقصدش برساند، اشاره‌ای که نشان‌گر نوع نگاه اوست. امانقل‌قولی از عبدا... گل در کتاب تازه منتشر شده «عثمان اول‌آغای»، اقتصاددان و ستون‌نویس برجسته که با نام «ترکیه مانند قبل نخواهد بود» و توسط انتشارات «دوغان‌کتاب» روی پیشخوان کتابفروشی‌ها قرار گرفت، تفاوت این دو مرد را آشکار می‌کند. در حالی که تظاهرات در پارک گزی جریان داشت، گل طی میتینگی که با نمایندگان شرکت‌های بزرگ خارجی در ترکیه برگزار شد، گفت که مسیر حرکت ترکیه به سوی دموکراسی مشخص است و ریل‌های آن از پیش جاگذاری شده‌اند. وی افزود: «اگر مشکلی بایک لکوموتیو داشته باشیم، آن لکوموتیو قابل تعویض است».

بایک «اردوغان تفرقه افکن» در یک سو و یک «گل میانه‌رو» در سوی دیگر، کدام یک می‌توانند بر دیگری تفوق یابند؟ در عمل، انتخاب بین این دو مرد چندان سخت نیست. به خصوص برای حامیان حزبی اسلام‌گرا که خوشحال خواهند بود تا ببینند که یک مسلمان پارسا و بنیان‌گذار حزب عدالت و توسعه، ظرفیت این را دارد که به جای دامن‌زدن به تنش‌های اجتماعی، آن‌ها را فرو بنشاند. زمان به ما خواهد گفت که آیا تمام این بحث‌ها تنها گمانه‌زنی‌های مخالفان اردوغان است یا یک پیش‌بینی دوراندیشانه به شمار می‌رود؟ آن چه امروز به وضوح مشاهده می‌شود، این است که اردوغان ثابت کرده بزرگترین دشمن‌اش، خودش است.

منعی برای زیستن دختران و پسران دانشجویان بایکدیگر وجود ندارد. «ادریس بال» همچنین با اشاره صریح به پیش‌بینی خود درباره آنچه که ممکن است روی دهد، گفت: «این موضوع می‌تواند به یک وسیله برای تبلیغ رسانه‌ای علیه حزب و شخص نخست‌وزیر در داخل و خارج کشور تبدیل شود». «فاطمه بستان اونسال» که یک چهره دانشگاهی محجبه و از زنان پایه‌گذار حزب عدالت و توسعه است، طی یک سخنرانی در میتینگ کنسولگری هلند در استانبول، به نوبه خود با «بسیار خطرناک» خواندن دیدگاه اردوغان در این باره گفت که هجوم به خانه‌های دانشجویان همان قدر بد است که یورش‌های گذشته به خانه‌های دانشجویان مذهبی و مراسم دعا و نشست‌های آنان بد بود.

شرمساری به خاطر حمایت از اردوغان

«ارطغرل آرچین‌بایر» یکی دیگر از اعضای موسس حزب عدالت و توسعه و معاون پیشین نخست‌وزیری ترکیه نیز به میان آمد و گفت که سخنان اردوغان «ناراحت‌کننده» بوده است. او گفت که آنان به گونه‌ای که اردوغان می‌گوید، حزب عدالت و توسعه را به عنوان یک «حزب محافظه‌کار دموکراتیک» پایه‌ن گذاشته بودند و افزود که تنها دموکراسی در اساسنامه و برنامه‌های حزب قید شده است. در این میان، «نازلی ایلچاک» روزنامه‌نگار زن با سابقه و از معاونان حزب اسلام‌گرای منحل شده «عفت» پس از اظهارات اردوغان، در تلویزیون «سی‌ان‌ان» ترک با اظهار شرمساری از این که پیش‌تر از اردوغان حمایت کرده، گفت این سخنان تنها می‌توانند به تخریب بیش از پیش چهره بین‌المللی او منجر شوند.

گل عامل اتحاد، اردوغان باعث تفرقه

اکنون سوال اینجاست که اردوغان در میان تنش‌های رو به افزایش اجتماعی و در حالی که کشورش سال آینده با انتخابات ریاست جمهوری و سال بعدتر، با انتخابات سراسری روبه‌روست، تا کجا می‌تواند به این روش خود ادامه دهد؟ بر مبنای اساسنامه حزب عدالت و توسعه، اردوغان نمی‌تواند دیگر نخست‌وزیر شود و انتظار می‌رود که برای نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری اقدام کند. با این حال، عبدا... گل هنوز قصد خود را برای شرکت دوباره یا حضور نداشتن در انتخابات ریاست جمهوری، علنی نکرده

روی آن‌ها گفت که وظیفه حزب عدالت و توسعه به عنوان یک حزب محافظه‌کار در قبال والدین این است که جوانب احتیاط و اقدامات لازم را در زمینه زندگی مختلط دانشجویان دختر و پسر در نظر داشته باشد. آرینچ تحقیر شد و کاملاً نشان داد که از این کوچک‌شمردن ناراحت است. او در مصاحبه تلویزیونی خود که از تلویزیون TRT پخش شد، با تاکید بر سابقه طولانی خود در عرصه سیاست، گفت «هر کس» نیست که بشود این گونه با او برخورد کرد و به حاشیه‌اش راند. وی خواستار توضیح در این باره شد و گفت که انتظار عذرخواهی دارد.

از پارک گزی تا حمله به خوابگاه دانشجویان

این نخستین باری نبود که آرینچ از سوی اردوغان در چنین موقعیت بدی قرار می‌گرفت. او در اواخر ماه مه گذشته، به همراه عبدا... گل تمام سعی خود را کرد تا با به کارگیری لحنی ملایم، جو موجود در میان تظاهرکنندگان «پارک گزی» را آرام کند. در آن هنگام آرینچ به جای اردوغان که در بازدید از مراکش به سر می‌برد، ریاست کابینه را عهده‌دار بود. هنگام بازگشت اردوغان به ترکیه و در حالی که تمام چشم‌ها به وی دوخته شده بود، او به جای استفاده از فضایی که توسط گل و آرینچ ایجاد شده بود، در همان فرودگاه به تظاهرکنندگان حمله کرد و باعث شد تا تنش‌ها بلافاصله اوج مجددی بگیرند. اردوغان روز دوازدهم نوامبر، طی یک سخنرانی در میان نمایندگان حزب‌اش در پارلمان و در حالی که غیبت آرینچ در این مراسم مشهود بود، به سخنان خشمگینانه وی پاسخی غیرمستقیم داد. در این پاسخ اما بدون این که هیچ اثری از دلجویی وجود داشته باشد، اردوغان گفت که این گونه مسائل باید در درون حزب حل شوند و از این فراتر رفته، هشدار داد: «من بر این باورم که تمامی دوستانم مسئولانه عمل کرده‌اند و از این که دشمن را شاد کنند، خودداری خواهند نمود». تنها مسئله اختلاف اردوغان با آرینچ مایه خشم اعضای حزب عدالت و توسعه نشد بلکه موضع او در قبال تعیین تکلیف برای نحوه اسکان دانشجویان دختر و پسر، واکنش هم‌حزبی‌ها را برانگیخت. «ادریس بال» معاون حزب عدالت و توسعه که دیدگاه‌هایش در مسائل مختلف مورد توجه رسانه‌هاست، در صفحه توئیتر خود نوشت: «هر آنچه که توسط قانون منع نشده باشد، جرم محسوب نمی‌شود». او در واقع به اردوغان یادآوری می‌کرد که در قوانین ترکیه هیچ

